זוהר, פרשת במדבר

ספר הזוהר

ספר הזהר, ויקיטקסט, ברישיון CC BY-SA.
geulaquiz.com

דף קיז עמוד א

וידבר יהוה אל משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר (במדבר א א) .

ר׳ אבא פתח: **ויברא אלהים את האדם בצלמו וגו׳** (בראשית א כז) . האי קרא אתמר. תא חזי בשעתא דברא קב״ה לאדם עבד ליה בדיוקנא דעלאי ותתאי, והוה כליל מכלא, והוה נהוריה נהיר מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. והוו דחלין קמיה כלא.

ואע״ג דהא אוקמוה, אית לאסתכלא ביה בהאי קרא **ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו**. כיון דאמר **בצלמו** - מאי **בצלם אלהים ברא אותו**? אלא ודאי תרין דרגין דכלילן דכר ונוקבא; חד לדכר וחד לנוקבא. ובגין כך דו פרצופין הוו ודאי. וסיפא דקרא אוכח דכתיב **זכר ונקבה ברא אותם**. וכליל הוה מתרין סטרין. ואע״ג דנוקבא אחידת בסטרוי - הא היא נמי כלילא מתרין סטרין למהוי שלים בכלא. והוה מסתכל בחכמתא לעילא ותתא. כיון דסרח - אתמעטו פרצופין וחכמתא אסתלקת מניה, ולא הוה מסתכל אלא במלי דגופיה.

לבתר אוליד בנין מעלאי ותתאי, ולא אתישבו דא ודא בעלמא. עד דאוליד בר ומניה אשתיל עלמא דאקרי **שת**, והא אוקמוה. ועם כל דא עלמא תתאה לא אשתלים ולא הוה שלים ולא אשתכח בקיומיה - עד דאתא אברהם, ואתקיים עלמא. אבל לא אשתלים עד דאברהם אשתכח ביה בעלמא ואחיד ביה בימינא, כמאן דאחיד בימיניה למאן דנפיל. אתא יצחק ואחיד בידיה דעלמא בשמאלא, ואתקיים יתיר. כיון דאתא יעקב - אחיד באמצעיתא בגופא, ואתכליל בתרין סטרין. אתקיים עלמא ולא הוה מתמוטט. ועם כל דא לא אשתלים בשרשוי עד דאוליד תריסר שבטין ושבעין נפשאן ואשתלים עלמא.

ועם כל דא לא אשתלים עד דקבילו ישראל אורייתא בטורא דסיני ואתקם משכנא - כדין אתקיימו עלמין ואשתלימו ואתבסמו עלאין ותתאין; כיון דאורייתא ומשכנא אתוקמו - בעא קודשא בריך הוא למפקד חילוי דאורייתא - כמה חיילין אינון דאורייתא; כמה חיילין אינון דמשכנא;

רעיא מהימנא

(אין רעיא מהימנא בפרשת במדבר)

דף קיז עמוד ב

תא חזי כל מלה דבעי לאתיישבא בדוכתיה - לא מתיישבא עד דאדכר בפומא ואתמני עלה. אוף הכא בעא קב״ה למפקד חיילין דאורייתא וחיילין דמשכנא. וכלהו הוו כחד ולא מתפרשי דא מן דא. כלא כגוונא דלעילא; דהא אורייתא ומשכנא לא מתפרשי דא מן דא ואזלין כחדא. ובגין כך חייליהון עאלין בחושבנא לאשתמודעא גבייהו, בר אינון אחרנין דלית לון חושבנא.

ובגין כך כתיב **וידבר יהו״ה אל משה במדבר סיני באהל מועד (במדבר א א)** . אי **באהל מועד** - אמאי **במדבר סיני**?; אלא חד לאורייתא וחד למשכנא. והאי והאי - **באחד לחדש השני בשנה השנית**. וכלא חד; והאי אקרי **חֹדֶשׁ זֶו** (מ״א ו א) (מ״א ו לו) - רמז להההוא ירחא ושתא דנהיר לסיהרא - דהא כדין עלמין כלהו אשתכחו בשלימו;

לצאתם מארץ מצרים - לאשתמודעא דהא כד נפקו ישראל ממצרים בחדש הראשון הוה.

רבי יצחק פתח **יהוה זכרנו יברך יברך את בית וגו׳** (תהלים קטו יב) .

יהו״ה זכרנו יברך - אלין גוברין דהוו עאלין בחושבנא דמדברא וקב״ה מברך לון ואוסיף עלייהו בכל זמנא.

תא חזי האי מאן דאמר שבחא דחבריה דבנוי או דממוניה - בעי לברכא ליה ולאודאה עליה ברכאן. מנלן? ממשה דכתיב **והנכם היום כככבי השמים לרוב** (דברים א י) - לבתר מה כתיב? **יהו״ה אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם** (דברים א יא) ; תרין ברכאן הוו. חד - **יהו״ה אלהי אבותיכם וגו׳** - הא חד. לבתר - **ויברך אתכם כאשר דבר לכם** - לאודאה עלייהו ברכאן על ברכאן.

ואי איהו מני שבחא דחבריה ולא אודי עליה ברכאן - הוא נתפס בקדמיתא מלעילא. ואי איהו מברך ליה - הוא מתברך מלעילא.

וברכתא בעי לברכא לה בעינא טבא ולא בעינא בישא. ובכלא בעי קב״ה רחימותא דלבא; ומה מאן דמברך לחבריה בעי קב״ה דיברך ליה בעינא טבא בלבא טבא - מאן דמברך לקב״ה - על אחת כמה וכמה דבעי עינא טבא ולבא טבא ורחימותא דלבא; בגין כך **ואהבת את יהו״ה אלהיך בכל לבבך וגו׳** (דברים ו ה) .

תא חזי הא אוקמוה - לית ברכתא דלעילא שריא על מלה דאתמני. ואי תימא ישראל איך אתמנון? אלא כופרא נטלי מנייהו, והא אוקמוה, וחושבנא לא הוי עד דיתכניש כל ההוא כופרא וסליק לחושבנא. ובקדמיתא מברכן להו לישראל, ולבתר מנאן ההוא כופרא, ולבתר מהדרין ומברכין לון לישראל. אשתכחו דישראל מתברכין בקדמיתא ובסופא, ולא סליק בהו מותנא.

מותנא אמאי סליק במניינא? אלא בגין דברכתא לא שריא במניינא. כיון דאסתלק ברכתא - סטרא אחרא שארי עלוי ויכיל לאתזקא. בגין דא במניינא נטלין כופרא ופדיונא - לסלקא מנייהו מותנא.

יברך את בית ישראל (תהלים קטו יב) - אלין נשין דלא סלקין במניינא.

יברך את בית אהרן - דאינון מברכין לעמא בעינא טבא ובלבא טבא וברחימותא דלבא.

את בית אהרן - הכי נמי נשין דלהון דאתברכן בברכתא דלהון.

יברך יראי יהו״ה - אלין אינון ליואי. וכלהו מתברכין בגין דדחלין ליה לקב״ה.

הקטנים עם הגדולים - אע״ג דלא עאלין במניינא.

תא חזי לא אשתכח מניינא בהו בישראל דאתברכן ביה כהאי מניינא! דהאי מניינא לאתברכא הוה ולאשלמא שלימותא דעלמין הוה! ובאתר דברכאן נפקין אתמנון דכתיב **באחד לחדש השני** דאיהו זיוא דברכאן דעלמא, דמניה נפיק זיוא לעלמא. ועל דא אקרי חדש **זיו** - דזיוא דכלא נפיק מניה. ועל דא כתיב **יברכך יהו״ה מציון** (תהלים קכח ה) (תהלים קלד ג) . וכלא חד מלה. וכתיב **כי שם צוה יהוה את הברכה חיים עד העולם** (תהלים קלג ג) :

רעיא מהימנא

(אין רעיא מהימנא בפרשת במדבר)

דף קיח עמוד א

רבי יהודה הוה שכיח קמיה דר׳ שמעון.

אמר ליה: *״ישראל מאן אתר אתברכן?״*

אמר ליה: *״זוי לעלמא דלא משגיחין! ולא מסתכלין בני נשא ביקרא דמלכא עלאה!״*

תא חזי בשעתא דאשתכחו ישראל זכאין קמיה קב״ה והוו עמיה שכיחין בחד אילנא עלאה קדישא דמזונא דכלא ביה - הוה מתברך מאתר דכל ברכאן כנישין ביה, וביה אתנטע ואשתילו שרשוי. וישראל לתתא הוו מתברכן מאתר דכל אינון ברכאן נפקין ביה ולא מתעכבי למיפק. הדא הוא דכתיב **יברכך יהו״ה מציון**, וכתיב **כטל חרמון שיורד על הררי ציון כי שם צוה יהו״ה את הברכה חיים עד העולם**.

ודא איהו נהירו דעלמא דכתיב **מציון מכלל יופי אלהים הופיע** (תהלים נ ב) . **הופיע** - נהיר, כמה דאת אמר **הופיע מהר פארן** (דברים לג ב) . ודא נהירו כד ינהר - ינהר לכלהו עלמין. וכד האי נהירו אתער - כלא הוא בחברותא! כלא הוא ברחימותא! כלא הוא בשלימו! כדין הוא שלמא דכלא - שלמא דעילא ותתא! הדא הוא דכתיב **יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך** (תהלים קכב ז) :

איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל וגו׳ (במדבר ב ב)

רבי אלעזר פתח שמחו את ירושלם וגילו בה כל אהביה וגו׳ (ישעיהו סו י) .

כמה חביבא אורייתא קמי קב״ה! דהא בכל אתר דמיליה אורייתא אשתמעו - קב״ה וכל חיילין דיליה כלהו צייתין למלוליה. וקב״ה אתי לדיירא עמיה. הדא הוא דכתיב **בכל המקום אשר אזכיר את שמי וגו׳** (שמות כ כ) . ולא עוד אלא דשנאוי נפלין קמיה. והא אוקמוה.

תא חזי פקודי אורייתא - עלאין אינון לעילא! אתי בר נש ועביד פקודא חדא - ההוא פקודא קיימא קמי קב״ה ומתעטרא קמיה ואמר *״פלנייא עבד לי ומן פלנייא אנא!״*, בגין דאיהו אתער ליה לעילא. כגוונא דאיהו אתער ליה לתתא - הכי נמי אתער לעילא ועביד שלמא לעילא ותתא, כמה דאת אמר **או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי** (ישעיהו כז ה) . **יעשה שלום לי** - לעילא. **שלום יעשה לי** - לתתא.

זכאה חולקיה דההוא בר נש דעביד פקודי אורייתא!

שמחו את ירושלם וגו׳ - בגין דחדוה לא אשתכח אלא בזמנא דישראל קיימי בארעא קדישא. דתמן אתחברת אתתא בבעלה, וכדין הוא חדוותא דכלא; חדוותא דעילא ותתא. בזמנא דישראל לא אשתכחו בארעא קדישא - אסיר ליה לבר נש למחדי ולאחזאה חידו, דכתיב **שמחו את ירושלם וגילו בה וגו׳** -

וגילו בה דייקא.

רבי אבא חמא חד בר נש דהוה חדי בבי טרונייא דבבל. בטש ביה. אמר **שמחו את ירושלם** כתיב ! בזמנא דירושלם בחדוה בעי בר נש למחדי !

ר׳ אלעזר לטעמיה דאמר **שמחו את ירושלם** - היינו דכתיב **עבדו את יהו״ה בשמחה** (תהלים ק ב) . כתוב אחד אומר **עבדו את יהו״ה בשמחה** , וכתוב אחד אומר **עבדו את יהו״ה ביראה וגילו ברעדה** (תהלים ב יא) . מה בין האי להאי ? אלא כאן בזמנא דישראל שראן בארעא קדישא, כאן בזמנא דישראל שראן בארעא אחרא.

דבר אחר : **עבדו את יהו״ה ביראה** - דא כנסת ישראל בזמנא דאיהי בגלותא ביני עממיא.

אמר ר׳ יהודה : והא כתיב **כי בשמחה תצאו** (ישעיהו נה יב) ! ודא היא כנסת ישראל ! כיון דאמר **תצאו** מן גלותא הוא - ואקרי **שמחה** ! ?

אמר ליה : ודאי הכי הוא ! דכל זמנא דאיהי בגלותא ושכיבת לעפרא לא אקרי **שמחה** עד דקב״ה ייתי לגבה ויוקים לה מעפרא ויימא **חתנערי מעפר וגו׳ קומי אורי וגו׳**, ויתחברון כחדא. כדין ׳חדוותא׳ אקרי, חדוותא דכלא ! וכדין **בשמחה תצאו** ודאי ! כדין כמה חיילין יפקון לקבלא דמטרוניתא לחדוותא דהלולא דמלכא כמה דאת אמר **ההרים והגבעות יפצחו וגו׳** וכתיב **כִּי הֹלֵךְ לְפָנֵיכֶם יְהוָה וּמְאַסְפְּכֶם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל** (ישעיהו נב יב) :

רעיא מהימנא

(אין רעיא מהימנא בפרשת במדבר)

דף קיח עמוד ב

איש על דגלו באותות - אלין ארבע משריין דכנסת ישראל דאינון תריסר שבטין, תריסר תחומין סחור סחור לה - כלא כגוונא דלעילא !

כתיב **ששם עלו שבטים שבטי יה וגו׳** (תהלים קכב ד) . **ששם עלו שבטים** - אלין י״ב שבטין, י״ב תחומין דלתתא. **שבטי יה** - הא אוקמוה בגין די״ה - **עדות לישראל** ודאי ! ובגין דא **הראובני השמעוני** - י״ה בכל חד וחד. אבל ודאי הכי הוא, דהא אילנא עלאה קדישא בהו אחתם בחותמוי.

ואוקמוה דכתיב **ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין וגו׳** (יחזקאל א י) . דיוקנא דאדם אתכליל בכלהו. ואפין הוו לד׳ סטרין דעלמא, ומתפרשן בדיוקניהון, וכלהון כלילן ביה באדם. **מיכאל** מימינא, **גבריאל** משמאלא, **אוריאל** לקדמייהו, **רפאל** לאחורייהו. שכינתא עלייהו ! תרין מכאן ותרין מכאן והיא באמצעיתא. כגוונא דא בארעא דלתתא - תרי מכאן ותרי מכאן וי״ה בינייהו.

כיון דנטלין תרין דגלים מה כתיב ? **ונסע אהל מועד מחנה הלוים וגו׳** (במדבר ב יז) .

ולבתר אינון תרין אחרנין.

ד׳ משריין אינון לד׳ סטרי עלמא, ואשתכחו תריסר.

אוף הכי לתתא כגוונא דלעילא !

ונסע בראשונה דגל **מחנה יהודה** לקביל משרייא **דאוריאל**, **ומחנה דראובן** לקביל משרייא **דמיכאל**. דא לדרום, ודא למזרח. מזבח ההכי נמי **דרומית מזרחית**.

ומחנה דן לצפון, מחנה אפרים ימה.

מחנה דן לקביל משרייא **דגבריאל**. **מחנה אפרים** למערב לקביל משרייא **דרפאל**. מזבח הכי נמי **צפונית מערבית**.

כלא אחיד דא בדא ! עד דסלקא כלא ואתאחד בשמא קדישא דאיהו שירותא דכלא, עלאה דכלא, קדישא דכלא - כלא אתכליל ביה ! **י׳ מזרח** - הוא שירותא דנהורא אזיל ושאט ואפיק לדרום. ודרום נפיק ותלייא בשירותא דמזרח. **ה׳ דרום** - מניה נפיק דרום בעלמא, ועייל י׳ בשירותא דמזרח ואפיק ליה. ומן **ה׳** תלייא דרום וצפון וההוא דביניהו. **י׳** - מזרח, **יה** - דרום וצפון תליין ביה. **ו׳** באמצעיתא - ודא הוא בן דכר. בגין כך איהו **בין צפון לדרום**. ועל דא תנינן **מאן דיהיב מטתו בין צפון לדרום הויין ליה בנים זכרים** - דהאי בן דכר איהו בין צפון לדרום. **ה׳ עלאה** - בה תליא צפון ודרום ובן דכר ביניהו, ברזא דיוה. **ה׳ בתראה** - מערב.

ועל דא דרום אחיד מזרח - דאיהו שירותא דשמשא ותלייא ביה. ועל דא תנינן **מסטרא דאבא אחיד ותלייא חסד עלאה, מסטרא דאימא תלייא גבורה**. כגוונא דא אחיד כלא דא בדא !

זוויין דמדבחא הכי נמי אסתחרן !

ובא לו לקרן דרומית מזרחית - דדרום תוקפיה במזרח ; דאיהו שירותא דשמשא, ותוקפא דשמשא לא שרייא אלא בשירותא. **מזרחית צפונית** - כיון דדרום נטיל תוקפיה דמזרח - הוא אנהיר לצפון, וצפון אתכליל בדרום דהא שמאלא אתכליל בימינא. **צפונית מערבית** - דהא מערב דאיהי **בה׳ בתראה** נטלא מצפון. ועל דא צפון אזיל למערב. **מערבית דרומית** - היא אזלא לאתחברא בדרום. כמה דדרום תלייא במזרח ותוקפיה אזיל בשרותא - הכי נמי מערב אזלא לאתאחדא בדרום. הדא הוא דכתיב **וימינו תחבקני** (שיר ב ו) - ימינא דא הוא דרום. בגין כך ינקא מתרין סטרין - מצפון ומדרום. הדא הוא דכתיב **שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני** - **שמאלו** דא הוא צפון, **וימינו** דא הוא דרום.

ורזא דא אוליפנא ! קודשא בריך הוא יהיב מטתיה בין צפון לדרום. והכי אוליף לי אבא ! ועל דא אית להו לבני נשא למיהב מטתייהו בין צפון לדרום. והכי אוליף לי אבא דיהבין להו בנין דכרין, דהא איהו אתכוון כלפי מהימנותא שלימא עלאה, בשלימותא דכלא, לגבי קודשא בריך הוא דאיהו בין צפון לדרום ולגבי כנסת ישראל דאיהי בין צפון לדרום. ודאי יהוון ליה בנין דכרין !

רעיא מהימנא

(אין רעיא מהימנא בפרשת במדבר)

דף קיט עמוד א

ובכלא בעי לאחזאה עובדא כגוונא דלעילא ! וכמה דאחזי עובדא לתתא - הכי נמי אתער לעילא ! ואוקמוה.

שמע ר׳ פנחס ונשקיה לר׳ אלעזר ובכה וחייך. אמר : *״זכאה חולקי בהאי עלמא ובעלמא דאתי ! ״*

פתח ואמר : **יהוה אורי וישעי ממי אירא וגו׳** (תהלים כז א) .

יהוה אורי וישעי - כיון דבר נש אתאחד בנהורא דלעילא וקב״ה אנהיר עליה - לא דחיל מעלאין ותתאין ! כמה דאת אמר **וְעָלַיִךְ יזרח יהו״ה וכבודו עָלַיִךְ יֵרָאֶה** (ישעיהו ס ב) .

יהוה מעוז חיי - כיון דקב״ה אחיד ביה בבר נש - לא מסתפי בההוא עלמא מכל מאריהון דדינין !

אוף אנא כהאי גוונא ! כיון דאחידנא באבוך ובך - לא אסתפינא בהאי עלמא ובעלמא אחרא ! ועַלָך כתיב **ישמח אביך וגו׳** (משלי כג כה) .

כיון דכתיב **ישמח אביך ואמך** - מאי **ותגל יולדתך** ? דהא **באמך** סגיא ? אלא **ישמח אביך** דא קב״ה, **ואמך** דא כנסת ישראל. **ותגל יולדתך** - יולדתך דלתתא !

ר׳ שמעון אבוך - אן חדוותא דיליה ? אלא קרא הוא בלחודוי ! דכתיב (משלי כג כד עיין שם=עיין שם) **גיל יגיל אבי צדיק** - דא קב״ה. **וְיוֹלֵד חכם יִשְׂמַח בו** - דא אביך דלתתא. דבר אחר : **גיל יגיל אבי צדיק** - דא אביך דלתתא, **ויולד חכם ישמח בו** - כתיב בתוספת **וא״ו** - דא קב״ה הוא לעילא.

אמר רבי אלעזר : כתיב **בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי יהו״ה אל אמת** (תהלים לא ו) .

האי קרא אית לאסתכלא ביה ! חמיתון מאן דאפקיד בידא דמלכא מידי ? !

אלא ודאי זכאה הוא בר נש דאזיל באורחוי דמלכא קדישא ולא חטי קמיה !

תא חזי כיון דעאל ליליא - ׳אילנא דמותא׳ שליט בעלמא, ו׳אילנא דחיי׳ אסתלק לעילא לעילא. וכיון ד׳אילנא דמותא׳ שליט בעלמא בלחודוי - כל בני עלמא טעמין טעמא דמותא. מאי טעמא ? בגין דההוא אילנא גרים. ובר נש בעי לאקדמא ולמפקד בידיה נפשיה בפקדונא. כפקדונא דבר נש דיהיב פקדונא לאחרא ! דהאי - אף על גב דאיהו אתחייב לגביה יתיר מההוא פקדונא - לאו כדאי לאתאחדא ביה הואיל ופקדונא אתמסר לגביה. ואי יסרב ביה - ודאי נבדוק אבתריה ! דלאו מזרעא קדישא הוא ולאו מבני מהימנותא !

כך ההוא אילנא ! בני נשא אקדימו ויהבין ליה פקדונא דנפשייהו. וכל נשמתין דבני עלמא נטיל. וכלהו טעמין טעמא דמותא בגין דהאי ׳אילנא דמותא׳ הוא. ובגין דכל אינון נפשתא - אף על גב דכלהו אתחייבו לגביה ולאו כדאי הוא לאתבא פקדונא לגביה דבר נש - אלא כיון דכלהו אתמסרי ליה בפקדונא - אתיב כל פקדונין למאריהון !

תא חזי לאו כדאי הוא האי ׳אילנא דמותא׳ לאתבא פקדונא לגביה דבר נש, אלא בשעתא ד׳אילנא דחיי׳ אתער בעלמא. ואימתי אתער ההוא אילנא דחיי? בשעתא דסליק צפרא. וכדין כיון דהאי אתער בעלמא - כל בני עלמא חיין, ושביק ואהדר ההוא ׳אילנא דמותא׳ כל פקדונין דאתפקדו לגביה ואזיל ליה. מאי טעמא חיין? בגין דההוא ׳אילנא דחיי׳ גרים!

ואי תימא הא בני נשא סגיאין אינון דמתערין בליליא בעוד דאילנא דמותא שליט!? אלא ודאי ההוא אילנא דחיי קא עביד! מאי טעמא? בגין דכתיב **לראות היש משכיל דורש את אלהים** (תהלים יד ב) , ולא יהא ליה פתחון פה לבר נש דיימא *״אלמלי שליטנא בנפשאי בליליא - אשתדלנא באורייתא!״*.

אמר רבי יהודה: *״האי בישראל ודאי והכי הוא! אבל באומות העולם דחמינא כהאי גוונא מאי טעמא?״*

אמר ליה: *״ודאי שפיר הוא דקא אמרת!״*

פתח ואמר: **מה אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם יהוה** (במדבר כג ח) .

תא חזי כגוונא דאית לעילא אית לתתא. לעילא אית ימינא ואית שמאלא, לתתא - ישראל ועמין.

ישראל אתאחדן לימינא בקדושא דמלכא קדישא. עמין עכו״ם לשמאלא, לסטרא דרוח מסאבא, וכלהו לתתא מכלהו דרגין דשמאלא.

רעיא מהימנא

(אין רעיא מהימנא בפרשת במדבר)

דף קיט עמוד ב

וכלהו דרגין אחידן דא בדא עד דתליין מן רישא. וכגוונא דרישא נטיל - בההוא גוונא נטיל זנבא דאיהי תתאה. מאי טעמא? בגין דאחיד ביה! ובגין כך עמין עכו״ם כההוא סטר מסאבא דלהון הכי אתדברו!

בלעם הוה אשתמש בכלהו כתרין תתאין, והוא הוה חמי בהאי תתאה דאיהו זנבא דלא יכיל לאתדברא אלא ברישא. בגין כך אמר **מה אקוב לא קבה אל** - דההוא רישא עלאה לא אשתכח בדינא באינון יומין. ואע״ג דהאי **אל** אוקימנא באתר אחרא עלאה, והוא טב וחסד דעלמא - האי מלכותא קדישא נטל שמא כגוונא דעילא! ובגין כך אקרי **אל**! אלא דאיהו **זועם בכל יום**, דאשתכח ביה דינא.

ותא חזי **אל שדי** - הא אוקימנא דביה ספוקא דעלמא ואיהו **אמר לעולם די**, דהא האי **אל** הוא דאזדווג בהדיה, ובגין כך אקרי **אל שדי** - **אל דשדי**.

ועל דא **מה אקוב לא קבה אל**! בגין כך כגוונא דאתער רישא הכי נמי אתער תתאה.

בכה רבי אלעזר.

פתח ואמר: **קולה כנחש ילך וגו׳** (ירמיהו מו כב) .

השתא דישראל בגלותא איהי ודאי אזלא כנחש! חויא כד איהו כפיף רישא לעפרא - סליק זנבא; שליט ומחי לכל אינון דאשתכחו קמיה. אוף הכי השתא בגלותא כהאי גוונא! רישא כפיף לעפרא וזנבא שליט! מאן עביד לזנבא דיסתליק לעילא ושליט ומחי? רישא דאתכפיא לתתא! ועם כל דא - מאן מדבר ליה לזנבא ומאן נטיל ליה למטלנוי? האי רישא! אע״ג דאיהו כפיף לעפרא - הוא מדבר למטלנוי.

בגין דא **קולה כנחש ילך**.

והשתא שאר עמין דאינון אחידן בזנבא - סלקין לעילא ושלטין ומחיין. ורישא כפיף לעפרא כמה דאת אמר **נפלה לא תוסיף קום וגו׳** (עמוס ה ב) . ועם כל דא האי רישא מדבר לזנבא ונטיל ליה - כמה דאת אמר **שמוני נוטרה את הכרמים** (שיר א ו) - אלין עמין עעכו״ם דאינון זנבא.

אתא רבי יהודה ונשיק ידוי.

אמר: *״אלמלי לא שאילנא מלה בעלמא אלא דשאילנא דא ורווחנא ליה - די לי! דהשתא ידענא עמין עכו״ם ושולטנותא דלהון היך מתדבר!*

וכאה חולקהון דישראל דעלייהו כתיב כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ!״ (תהלים קלה ד)

אמר ליה רבי אלעזר: מהו **לסגולתו**?

אמר ליה: תלת אבהן אלין אקרון ׳סגולה׳, בין לעילא בין לתתא. כגוונא דא - כהנים לויים וישראלים. וכלא חד! ואלין סגולתו של קב״ה לעילא

וסגולתו לתתא. ודא הוא דכתיב **והייתם לי סגולה מכל העמים** (שמות יט ה) :

ונסע אהל מועד מחנה הלוים וגו׳ (במדבר ב יז) . לבתר מה כתיב? ׳ונסע דגל מחנה אפרים לצבאותם ימה׳ (במדבר ב יח) - היינו **שכינה שרויה במערב**, ואוקמוה.

כתיב **ויברכם ביום ההוא לאמור בך יברך ישראל לאמר ישמך אלהים כאפרים וכמנשה וישם את אפרים לפני מנשה** (בראשית מח כ) .

בך יברך ישראל - ישראל סבא. מאי קא משמע לן? אלא ״בך יתברך ישראל״ לא כתיב או **בך יבורך ישראל** ! מהו **יברך ישראל**? אלא ישראל קדישא לא **יברך** לעלמא אלא **בך** דאנת במערב, וכתיב **אני אל שדי פרה ורבה** (בראשית לה יא) .

אוליפנא דחמא עמיה שכינתא וכדין אמר **בך יברך ישראל לאמר** - בך יברך לעלמא. והאיך חמא? והכתיב (בראשית מח י) **ועיני ישראל כבדו מזוקן וגו׳** ! ? -- אלא **שִׁכֵּל**ֵ**את ידיו** כתיב ! מאי **שִׁכֵּל**ֵ? אלא ימינא הוה זקיף - וסטי ליה שכינתא כלפי אפרים וארח ריחא דשכינתא על רישיה ! כדין אמר **בך יברך ישראל**. וחמא דאיהו למערב - ודאי שכינתא במערב. והא אוקימנא בגין דלהוי בין צפון לדרום, ולאתחברא בגופא, ולמהוי בזווגא חד. וצפון מקבלא לה תחות רישא, ודרום מחבקא לה. הדא הוא דכתיב **שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני** (שיר ב ו) . והא אוקימנא - ודאי מטתו שלשלמה בין צפון לדרום ולאתחברא בגופא, וכדין כלא חד לאתברכא עלמא.

רעיא מהימנא

(אין רעיא מהימנא בפרשת במדבר)

דף קכ עמוד א

תנן **כל האומר תהלה לדוד ג׳ פעמים בכל יומא מובטח לו שהוא בן העוה״ב**, והא אוקימנא, בגין לזווגא לה להאי **תהלה**, ולאשתכחא בכל יומא בין צפון לדרום.

אתי בר נש בצפרא - מקבל עליה עול מלכות שמים. מסדר שבחא באינון תושבחן דקאמר; **תהלה לדוד** וכלהו **הללויה** דאינון סדורא דעשרה תושבחן דעשרה כתרין קדישין דשמא קדישא. ובגין כך עשרה אינון **הללויה**.

לבתר סיים בעשרה תושבחן דאינון **הללויה הללו אל בקדשו וגו׳. הללוהו וגו׳**. מאן אינון עשרה הללויה - והא חמשה אינון? אלא שרי שבחא ב**הללויה** וסיים ב**הללויה**.

לבתר עלויא דסדור שבחא ב**אז ישיר משה** דאית ביה כלא. ובדא מקבל עליה עול מלכותא קדישא. לבתר אשרי לה בחסד בסיומא דצלותא לאתקדשא ביה. לבתר בצלותא דמנחה - דגבורה תלייא ודינא שארי.

אשתכח בכל יומא דא מטה דאתיהיבת **בין צפון לדרום** לאתחברא בזווגא דא בגופא כדקא יאות ! ומאן דמסדר ומחבר לה בכל יומא כהאי גוונא - ודאי הוא בן העולם הבא !

בגין כך האי **דגל מחנה אפרים...ימה**, ואיהו **בין צפון לדרום**. דרום - ראובן, מן סטרא חד דכתיב **דגל מחנה ראובן תימנה (במדבר ב י)** . צפון - דן, מסטרא אחרא דכתיב **דגל מחנה דן צפונה (במדבר ב כה)** . אפרים - בין דא לדא אשתכח ! מערב דאיהו אפרים - **בין צפון לדרום**. כלא כגוונא דלעילא !

רזא ליתבי דרומא אחונא ! והכי שדר לון אחונא:

״מסדרי בוצינין ברזין קטירין דבעיתו ליחדא יחודא בטופסרא דקטרא עלאה ! קבילו עלייכו עול מלכותא קדישא בכל יומא בקדמיתא - ובדא תעלון בקשורא קדישא דדרום ! ואסחרו סטרי עלמא עד דמתקשרן בקטורא חדא. ובדרום תקיעו דוכתא ותמן תשרון !״

ר׳ אלעזר שאיל לר׳ שמעון אבוי.

אמר ליה: *״סימנא לזווגא דיחודא מנין?*

אמר ליה: ״ברי ! אע״ג דאוקימנא מלין לכל סטר וסטר ואתבדרו הכא מלה והכא מלה - סימנא דא נקוט בידך והכי הוא ! כעין סחרא דמדבחא דתנן **ובא לו לקרן דרומית מזרחית, מזרחית צפונית, צפונית מערבית, מערבית דרומית** !

אמר ליה: ״והא לא יכיל עד דמקבל עליה בר נש עול מלכותא קדישא בקדמיתא, ויהיב עליה עול דא? ! ואת אמרת דייתי לדרום בקדמיתא? !

אמר ליה: כלא הא אמינא לך! דהא **ובא לו לקרן** אמינא בקדמיתא! והא ידעתא רזא **דקרן**! ודא הוא עול מלכותא קדישא! לבתר **דרומית מזרחית** דתמן הוא אילנא דחיי. ודא לאזדווגא ליה במזרח דאיהו אבא עלאה - דהא בן מסטרא דאבא קא אתי. ובגין כך **מדרום למזרח** - דתוקפא דדרום במזרח, הוא ובעי לאתקשרא כחדא דרום במזרח.

ומזרח דאתקשר בצפון - בגין דהאי אשלים ומלי נחלין ומבועין. ועל דא **מזרחית צפונית**. אלין אבא ואמא דלא מתפרשן לעלמין והא אוקימנא. ומה דאתמר **צפונית** - דאיהו טמירא עלאה, ומסטר דילה נפיק 'צפון'. ודינין מסטרא דילה מתערין - אע"ג דהיא רחמי וחידו, והא אוקימנא. וכד איהי נפקת - 'צפון' נפקת ביה דאיהו אתכליל ואתקשר ב'דרום'.

לבתר **צפונית מערבית** - דהא מסטרא דאבא נפיק בן, ומסטרא דאמא נפיקת בת. ובגין כך **צפונית מערבית**. ודא הוא **קרן** דקדמיתא - דהשתא אתקשר בצפון סתם.

לבתר בעי לקשרא לה בדרום דתמן הוא קשורא דכלא, וגופא ביה אשתכח. ועל דא **מערבית דרומית**.

אשתכח האי **קרן** ג' זמנין! חד לקבלא ליה בר נש בקדמיתא, ולבתר הכי לקשרא לה בתרי דרועי לאתחברא בגופא ולמהוי כלא חד!

ודא הוא סדורא דיחודא שלים! וכל סטר וסטר בההוא קשורא דאתחזי ליה. ולא יחליף סטרא בסטרא אחרא דלא איתחזי ליה, בגין דלא יתענש.

רעיא מהימנא

(אין רעיא מהימנא בפרשת במדבר)

דף קכ עמוד ב

מאן דעביד יחודא דא כדקא חזי כמה דאמינא - זכאה חולקיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי! דהא ידע לסדרא שבחא דמאריה ויחודא דמאריה! ולא עוד אלא דקב"ה משתבח ביה! עליה כתיב **ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר** (ישעיהו מט ג) .

ר' שמעון פתח: **לדוד אליך יהו"ה נפשי אשא אלהי בך בטחתי וגו' ב.**

מאי קא חמא דוד לסדרא האי שבחא הכי, וכלהו שבחי דאינון באלפא ביתא כלהו שלמין והאי חסרא דלא את ביה **ו'**? ואמאי סדורא דא למנפל על אנפין?

אלא רזא עלאה הוא גניז בין חברייא! בשעתא דליליא עאל - אילנא תתאה דתלייא ביה מותא פריש ענפוי ומכסיא לכלא. ועל דא אתחשך. וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא. ואקדים בר נש ויהיב ליה פקדונא דנפשיה ואפקדיה בידיה בפקדונא. ובגין דנטיל לון בפקדונא - תב פקדונא למריה בשעתא דאתי צפרא. כד אתי צפרא ותב לגביה פקדוניה - בעי לברכא ליה לקב"ה דאיהו מהימנא עלאה.

לבתר דקם - עאל לבי כנשתא מעטר בטוטפי, אתכסי בכיסוייא דציצית, עאל ומדכי גרמיה בקורבנין בקדמיתא. לבתר קביל עליה עול מלכותא בסדורא דשבחי דדוד דאינון סדורא דעול מלכותא. ובסדורא דשבחא דא אשרי עליה ההוא עול. לבתר - סדורא דצלותא דמיושב וצלותא דמעומד לקשרא לון כחדא.

תא חזי רזא דמלה! אע"ג דצלותא תלייא במלולא ודבורא דפומא - כלא תלייא בעקרא דעובדא בקדמיתא, ולבתר בדבורא ובמלולא דפומא. מאן עובדא? אלא ההוא עובדא דעביד בר נש בקדמיתא - כגוונא דצלותא הוא! ולא יצלי בר נש צלותא עד דיתחזי עובדא בקדמיתא כגוונא דצלותא.

בקדמיתא עובדא בשעתא דבר נש קאים - בעי לדכאה גרמיה בקדמיתא, ולבתר יקבל עליה האי 'עול' לפרשא על רישיה פרישו דמצוה. לבתר יתקשר קשורא דיחודא דאינון תפלין - תפלה של ראש ושל יד, ולאתקנא לון בקשורא חדא בשמאלא ועל לבא, כמה דאוקימנא **שמאלו תחת לראשי וגו'** (שיר ב ו) , וכתיב **שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך** (שיר ח ו) . והא אוקימנא. ודא הוא עובדא בקדמיתא.

לבתר בשעתא דבר נש עאל לבי כנישתא - ידכי גרמיה בקדמיתא בקרבנין במלולא דפומא. לבתר יקבל עליה האי עול מלכות לפרשא על רישיה בשבחי דדוד מלכא, כגוונא דעובדא דפריש על רישיה פרישו דמצוה, ולבתר - צלותא דמיושב, לקבל תפלה של יד. לבתר - צלותא דמעומד, דהיא לקבל תפלה דרישא.

ודא כגוונא דדא. עובדא כגוונא דדבורא. ודאי בעובדא ומלולא תלייא צלותא !

ואי פגים עובדא - מלולא לא אשכח אתר דשריא ביה, ולאו איהו צלותא ! ואתפגים ההוא בר נש לעילא ותתא. דבעינן לאחזאה עובדא ולמללא מלולא עליה. ודא הוא צלותא שלים.

ווי ליה לבר נש דפגים צלותיה פולחנא דמאריה ! עליה כתיב **כי תבאו לראות פני וגו׳ גם כי תרבו תפלה אינני שומע** טו - דהא בעובדא ובמלולא תליא מלתא.

תא חזי כיון דבר נש עביד צלותא כגוונא דא בעובדא ובמלולא וקשיר קשורא דייחודא - אשתכח דעל ידיה מתברכן עלאין ותתאין. כדין בעי ליה לבר נש לאחזאה גרמיה בתר דסיים צלותא דעמידה כאלו אתפטר מן עלמא, דהא אתפרש מן אילנא דחיי וכניש רגלוי לגבי ההוא אילנא דמותא דאהדר ליה פקדוניה, כמה דאת אמר **ויאסוף רגליו אל המטה** (בראשית מט לג) . דהא אודי חטאוי וצלי עלייהו - השתא בעי לאתכנשא לגבי ההוא אילנא דמותא ולמנפל ולימא לגביה **אליך יהו״ה נפשי אשא** (תהלים כה א) .

רעיא מהימנא

(אין רעיא מהימנא בפרשת במדבר)

דף קכא עמוד א

בקדמיתא יהיבנא לך בפקדונא - השתא דקשירנא ייחודא ועבידנא עובדא ומלולא כדקא יאות ואודינא על חטאי - הא נפשי מסירנא לך ודאי ! ויחזי בר נש גרמיה כאילו פטיר מן עלמא - דנפשיה מסיר להאי אתר דמותא. בגין כך לא אית ביה **וא״ו** - **דוא״ו** אילנא דחיי הוא, והאי אילנא דמותא הוא.

והא קמ״ל דרזא דמלה דאית חובין דלא מתכפרן עד דאתפטר בר נש מעלמא ! הדא הוא דכתיב **אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון** (ישעיהו כב יד) . והאי יהיב גרמיה ודאי למותא ומסיר נפשיה להאי אתר. לאו בפקדונא כמה בליליא ! אלא כמאן דאתפטר מן עלמא ודאי ! ותקונא דא בעי בכוונא דלבא, וכדין קב״ה מרחם עלוי ומכפר ליה לחוביה. זכאה הוא בר נש דידע למפתי ליה ולמפלח למאריה ברעותא ובכוונא דלבא.

ווי ליה למאן דאתי למפתי למאריה בלבא דחיקא ולא ברעותא, כמה דאת אמר **ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נכון עמו** לז. הוא אומר **אליך יהו״ה נפשי אשא** ולאו כל מלוי אלא בלבא רחיקא. הא גרם עליה לאסתלקא מעלמא עד לא מטון יומוי, בזמנא דהאי אילנא אתער בעלמא למעבד דינא.

ועל דא בעי בר נש לאדבקא נפשיה ורעותיה במאריה ולא ייתי לגביה ברעותא כדיבא, בגין דכתיב **דובר שקרים לא יכון לנגד עיני** (תהלים קא ז) . מאי **לא יכון**? אלא בשעתא דהוא אתקין גרמיה להאי ולביה רחיקא מקב״ה - קלא נפיק ואמר **לא יכון לנגד עיני** ! האי בעי לאתקנא גרמיה - **לא יכון !** - לא בעינא דיתתקן ! כל שכן אי אתי ליחדא שמא קדישא ולא מיחד ליה כדקא יאות !

זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי ! עלייהו כתיב **ובאו וראו את כבודי וגו׳** (ישעיהו סו יח) , וכתיב **אך צדיקים יודו לשמך וגו׳** (תהלים קמ יד) .

אתא ר׳ אלעזר ונשיק ידוי. אמר: *״אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע מלין אלין דיי !״* אמר ר׳ יהודה: *״זכאה חולקנא וזכאה חולקהון דישראל דאינון מתדבקין בקב״ה דכתיב **ואתם הדבקים וגו׳, ועמך כלם צדיקים וגו׳** !״*

ברוך יהו״ה לעולם אמן ואמן. ימלוך יהו״ה לעולם אמן ואמן

רעיא מהימנא

(אין רעיא מהימנא בפרשת במדבר)